

Szkolny program działań wychowawczo-profilaktycznych 2020/2021 w XLVII Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Łodzi

Spis treści

Część I

1. Podstawy prawne szkolnego programu wychowawczo profilaktycznego
2. Strategia działań profilaktycznych

Część II

1. Charakterystyka fazy rozwojowej uczniów XLVII LO
2. Uzasadnienie
3. Model absolwenta
4. Zagrożenia rozwojowe

Część III

1. Cele wychowania i sposoby ich realizacji
2. Cele ogólne

Część IV

1. Treści wychowawczo - profilaktyczne zawarte w poszczególnych przedmiotach szkolnych
2. Zadania i sposób ich realizacji

Część V

1. Działania wychowawczo-profilaktyczne realizowane w czasie codziennych kontaktów nauczycieli i pracowników szkoły z uczniami - powinności wychowawcy klasowego
2. Zasady współpracy wychowawczej z rodzicami
3. Zasady współpracy wychowawczej z samorządem terytorialnym
4. Procedury reagowania w sytuacjach trudnych i kryzysowych

Część VI

1. Wskazówki dla nauczycieli – realizatorów programu profilaktyczno- wychowawczego

Część VII

1. Założenia ewaluacyjne
2. Strategia ewaluacji programu wychowawczo profilaktycznego XLVII LO
3. Diagnoza profilaktyczno wychowawcza
4. Literatura

Część I

1. Podstawy prawne szkolnego programu wychowawczo profilaktycznego:

- 1) Konstytucja RP z dnia 17. X. 1997r.
- 2) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo Oświatowe (Dz.U. z 11 stycznia 2017r., poz. 59 z późn.zm.).
- 3) Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej...(Dz.U. z dnia 24 lutego 2017r., poz., 356).
- 4) Kartę Nauczyciela z dnia 25. I. 1982r. - z późniejszymi zmianami.
- 5) Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526)
- 6) Konwencja o Prawach Dziecka (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526)
- 7) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania
- 8) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r., nr 149, poz. 887, z późn. zm.)
- 9) Ustawa z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2009 r., nr 201, poz. 1540, z późn. zm.)
- 10) Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. 2015 poz. 1916)
- 11) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich. (Dz.U. 1982 nr 35 poz. 228 , z późn. zm.)
- 12) Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526)
- 13) Rozporządzenie o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016r.
- 14) Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 957)
- 15) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591)
- 16) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249)
- 17) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r., nr 149, poz. 887, z późn. zm.)
- 18) Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- 19) Rozporządzenie MEN z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym.
- 20) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
- 21) Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r.
- 22) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022
- 23) Rozporządzenie MEN z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
- 24) Statut Szkoły
- 25) Coroczna Diagnoza potrzeb w zakresie wychowania i profilaktyki oraz ewaluację programu.

2. Strategia działań profilaktycznych

Z punktu widzenia promocji zdrowia i pierwotnej profilaktyki u dzieci i młodzieży WHO wyróżnia dwie grupy umiejętności:

- 1) Umiejętności podstawowe dla codziennego życia umożliwiające dobre samopoczucie, relacje z innymi i zachowania sprzyjające zdrowiu:
  - podejmowanie decyzji i rozwiązywanie problemów,
  - twórcze i krytyczne myślenie,
  - porozumiewanie się i utrzymywanie dobrych relacji interpersonalnych,
  - świadomość i empatia,
  - radzenie sobie z emocjami i stresorami.
- 2) Umiejętności specyficzne, dotyczące umiejętności radzenia sobie z zagrożeniami np. asertywne odmawianie używania narkotyków, podejmowania stosunków płciowych, uczestniczenia w aktach przemocy, wandalizmu itp.

Strategia działań profilaktycznych, jako wspierających oddziaływania wychowawcze, jest programem długoterminowym realizowanym w całym procesie kształcenia (...) Wspomaganie młodzieży w rozwoju powinno dokonywać się na trzech poziomach (za Z. B. Gasiem Pomoc psychologiczna młodzieży 1995):

- 1) Poziom 1 – **zanim problemy się pojawią** lub zanim przekształcą się w sytuację kryzysową. Działania edukacyjne muszą zmierzać do likwidacji czynników destrukcyjnych, modyfikacji środowiska wychowawczego i rozwijania umiejętności radzenia sobie z wymogami życia.
- 2) Poziom 2 – **wstępna faza rozwoju trudności**. Celem działań jest rozwiązanie zaistniałego problemu i odzyskanie przez nastolatka poziomu konstruktywnego funkcjonowania oraz zabezpieczenie go przed poważniejszymi trudnościami.
- 3) Poziom 3 – **po rozwiązaniu kryzysu**. Działania powinny być skoncentrowane na tych którzy poradzi sobie i włączeniu ich do systemu samopomocy uczniowskiej.

Program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje:

- treści i działania wychowawcze skierowane do uczniów oraz
- treści i działania profilaktyczne dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do:
  - uczniów,
  - nauczycieli,
  - rodziców.

Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej,
- emocjonalnej,
- intelektualnej,
- duchowej,
- społecznej,

które powinny być wzmocniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży.

- ❖ Program wychowawczo-profilaktyczny zakłada całościowe oddziaływania wychowawcze wraz z uzupełniającymi działaniami profilaktycznymi w zależności od potrzeb uczniów. W zakresie wspierania dzieci i młodzieży w prawidłowym rozwoju, jak i zapobiegania i przeciwdziałania zachowaniom problemowym uczestniczy, cała kadra XLVII LO oraz pozostali pracownicy szkoły.
- ❖ Program wychowawczy XLVII LO w Łodzi jest spójny z wytycznymi MEN. Szkoła oraz poszczególni nauczyciele mają prowadzić działania mające na celu **indywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia**, stosownie do jego potrzeb i możliwości. **Uczniom z niepełnosprawnościami**, w tym uczniom z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, nauczanie dostosowuje się ponadto do ich możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się.
- ❖ Szkolny zestaw programów nauczania oraz program wychowawczo – profilaktyczny szkoły mają tworzyć **spójną całość** i muszą uwzględniać wszystkie **wymagania opisane w podstawie programowej**.
- ❖ Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela.
- ❖ Obok zadań wychowawczych i profilaktycznych nauczyciele podejmują działania opiekuńcze odpowiednio do istniejących potrzeb.
- ❖ W realizowanym procesie dydaktyczno – wychowawczym szkoła spełnia obowiązek podejmować działania związane z miejscami ważnymi dla **pamięci narodowej**, formami upamiętniania postaci wydarzeń z przeszłości, najważniejszymi świętami narodowymi i symbolami państwowymi.
- ❖ Opracowanie i realizacja przez szkołę programu wychowawczo-profilaktycznego oparta jest o bezpośrednią **współpracę z rodzicami** oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą działalność szkoły.
- ❖ Kształcenie i wychowanie w szkole sprzyja rozwijaniu **obywatelskich, patriotycznych i społecznych postaw** uczniów.
- ❖ Szczególnym zadaniem XLVII LO jest wzmocnienie poczucia **tożsamości narodowej**, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat.
- ❖ Szkoła dba o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu **tolerancji i szacunku** dla drugiego człowieka.
- ❖ Kształtuje postawę **szacunku dla środowiska przyrodniczego**, w tym upowszechnia wiedzę o zasadach zrównoważonego rozwoju, motywuje do działań na rzecz ochrony środowiska, rozwija zainteresowanie ekologią.
- ❖ Wprowadzono uregulowanie prawne poszerzające **wspieranie bezpieczeństwa systemu oświaty**, w tym bezpieczeństwa uczniów i wszystkich pracowników szkół i placówek.
- ❖ Zobowiązano podmioty prowadzące działalność oświatową do zapewnienia **bezpiecznych i higienicznych warunków nauki**, wychowania i opieki, w szczególności opieki nad osobami niepełnosprawnymi.
- ❖ Szkoła, oprócz stwarzania uczniom warunków do nabywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów z wykorzystaniem metod i technik wywodzących się z informatyki, przygotowuje również do dokonywania **świadomych i odpowiedzialnych wyborów** w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w internecie, **krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej**, w tym nawiązywania i utrzymywania opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci.

- ❖ W kształceniu i wychowaniu uczniów w XLVII LO szczególnie ważną rolę odgrywa **edukacja zdrowotna**. Zadaniem szkoły jest kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów, w tym wdrożenie ich do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, ponadto ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, stosowania profilaktyki.

W świetle tego imperatywu program wychowawczo-profilaktyczny szkoły powinien uwzględniać w szczególności:

- powinności wychowawcze, będące wymiarem pracy edukacyjnej każdego nauczyciela, określone w ramach zadań ogólnych szkoły,
- treści wychowawcze i profilaktyczne właściwe dla poszczególnych zajęć edukacyjnych,
- powinności wychowawców klasowych,
- wychowawcze i profilaktyczne treści zawarte w statucie szkoły oraz w regulaminie szkolnym,
- harmonogram działań doraźnych i okolicznościowych
- istniejące lub tworzone zwyczaje i obyczaje szkolne;
- zasady współpracy wychowawczej z rodzicami;
- zasady współpracy wychowawczej z samorządem terytorialnym;
- tematyczne, okresowe programy wychowawcze (krajowe, regionalne, lokalne i szkolne);
- zasady funkcjonowania i zadania samorządu uczniowskiego.

Część II

1. Charakterystyka fazy rozwojowej uczniów XLVII LO

Charakterystyczną cechą tego okresu życia jest zróżnicowanie ścieżek dochodzenia młodych ludzi do odkrywania tego, jakie funkcje społeczne chcą pełnić w przyszłości oraz wokół jakich wartości i idei pragną zbudować swoją tożsamość.

Statusy tożsamości według Jamesa Marcii

James Marcia rozbudował koncepcję rozwoju tożsamości w okresie dorastania, opisaną przez Erika H. Eriksona. Według Marcii w okresie dorastania możemy zaobserwować cztery różne sposoby radzenia sobie przez młodych ludzi z kryzysem tożsamości, które określił mianem statusów tożsamości. O tym, jaki status tożsamości osiągnie nastolatek, decyduje rozwój w dwóch obszarach, powiązanych ze specyficznymi zachowaniami przejawianym przez młodzież:

- 1) **eksploracja**, czyli badanie, próbowanie, doświadczanie – pozwala na testowanie swoich możliwości; to dzięki niej nastolatek może odkryć, w jakie role społeczne może i chce się zaangażować, jakie są uznawane za wartościowe przez otoczenie, a w jakich rolach on sam najpełniej rozwinie swoje możliwości
- 2) **zobowiązanie**, czyli podjęcie decyzji o realizacji określonej roli społecznej, jak również poczucie gotowości do wypełniania zadań z nią związanych.

Obecność lub nieobecność eksploracji i zobowiązania mają decydujące znaczenie dla rodzaju statusu tożsamości nastolatka:

- **tożsamość rozproszona** (opisana szerzej w tomie 5): wiąże się z tym, że młody człowiek jedynie w niewielkim stopniu poszukuje (słaba eksploracja), a jednocześnie rzadko i na krótko angażuje się w nowe role czy grupy (słabe zaangażowanie)
- **tożsamość lustrzana**: charakterystyczne jest szybkie i dość sztywne przywiązanie się młodej osoby do jakiejś idei albo pomysłu na siebie (silne zobowiązanie) bez zastanowienia się, czy to jej naprawdę odpowiada (brak eksploracji)
- **tożsamość moratoryjna**: łatwo ją poznać po intensywnej eksploracji, czyli po dynamicznych zmianach ról, eksperymentowaniu w różnych nowych grupach (np.: najpierw zespół rockowy, a krótko potem grupa modlitewna)
- **tożsamość osiągnięta**: charakterystyczna dla nastolatków wchodzących już w etap dorosłości; jest tu zarówno gotowość do dalszego poszukiwania nowych idei czy pomysłów na życie (intensywna eksploracja), a jednocześnie pozostawanie przy już podjętych wyborach zawodowych czy światopoglądowych (odpowiedzialne zobowiązanie).

Kamienie milowe w rozwoju nastolatka w późnej fazie dorastania

Rozwój biologiczny: cisza po burzy

Zmiany w okresie późnego dorastania przebiegają wolniej niż na etapie wcześniejszym (wczesna faza dorastania), jednak są nadal wyraziste. Nastolatek coraz bardziej wyglądem, brzmieniem głosu, układem rysów twarzy oraz cechami płciowymi (np. budową zewnętrznych narządów płciowych) zbliża się do wyglądu człowieka dorosłego. Tę fazę rozwoju biologicznego nazywamy postpubertalną, popokwitaniową lub młodzieńczą. Po okresie intensywnego wzrostu stabilizuje się wydolność wszystkich układów, w tym oddechowego (stabilizacja pojemności płuc), krwionośnego (zwiększa się wydajność tlenowa krwi) i mięśniowego (następuje szybsza regeneracja mięśni po wysiłku) (Wolański, 2005).

Głównym wyzwaniem dla nastolatka, związanym z ciałem, jest teraz ustabilizowanie jego funkcjonowania po okresie intensywnego wzrostu i dojrzewania płciowego. Oznacza to ukierunkowanie na rozwój i opanowanie mechanizmów psychicznych, pozwalających trafnie i szybko rozpoznawać płynące z ciała sygnały i zaspokajać kryjące się za nimi potrzeby. Dotyczy to głodu, który nadal może być intensywny, wymagający zrównoważonej diety, a także pożądania płciowego, które wraz z rozwojem nowych form życia społecznego nastolatka, takich jak np. tworzenie par i powstawanie grup mieszanych płciowo, będzie wyraźnie odczuwalne i coraz silniej mobilizujące młodą osobę do działania w kierunku jego zaspokojenia.

Rozwój emocjonalny: w stronę stabilizacji

Czas późnego dorastania charakteryzuje się coraz większą stabilnością pod względem siły i zmienności doznawanych emocji. Silne, czasami krańcowo, emocje nadal towarzyszą jednak relacjom społecznym i doświadczeniom związanym z ważną dla tożsamości aktywnością. W tym okresie życia coraz bardziej widoczna jest gama tzw. uczuć wyższych, charakterystycznych dla nowego etapu rozwoju moralnego. Emocje towarzyszą też coraz częściej rozważaniom abstrakcyjnym – o charakterze społecznym czy moralnym, a nie tylko bezpośrednim relacjom interpersonalnym. Poziom i sposób ekspresji emocji są w większym stopniu kontrolowane i regulowane przez dorastającego nastolatka. Dzięki rozwojowi poznawczemu łatwiej jest mu trafnie nazywać emocje, rozpoznawać i wskazywać kontekst ich ujawniania się, wychwytywać reguły pojawiania się określonych emocji. Stąd też jest możliwa i społecznie pożądana w tym okresie powściągliwość, rozumiana jako rezygnacja z okazywania uczuć w określonych sytuacjach czy okolicznościach.

Głównym celem nastolatka jest już teraz nie tylko czuć się jak dorosły, ale i być tak ocenianym przez innych. Samokontrola ekspresji emocji jest tutaj terenem czy nawet poligonem swoistych ćwiczeń nad sobą młodych ludzi. Budowanie dojrzałości można opisać jako przechodzenie od pewnego chaosu emocjonalnego do zrównoważenia, od impulsywnego ujawniania emocji do ich świadomego kontrolowania.

Rozwój myślenia: w świecie idei, od pryncypializmu i idealizmu do realizmu

W okresie dorastania zachodzą fundamentalne zmiany w strukturach poznawczych. Rozwija się nowy sposób myślenia, tzw. myślenie formalne (hipotetyczno-dedukcyjne). Jego podstawową funkcją jest opanowanie nowej możliwości operowania zasadami logiki nie tylko w stosunku do działań i obiektów konkretnych, związanych z doświadczeniem jednostki, ale również w stosunku do idei. Przejście od myślenia konkretnego do formalnego jest wstępem do poważnych, zasadniczych zmian w funkcjonowaniu poznawczym, zachodzących w okresie późnej adolescencji. Nowe myślenie nie od razu pojawia się w formie dojrzałej. Myślenie logiczne i abstrakcyjne na początku późnej adolescencji jest bowiem w specyficzny sposób egocentryczne. Według Jeana Piageta rozwój poznawczy, a w ślad za nim i moralny, w tej fazie dorastania koncentruje się wokół logiki stosowanej również wobec pojęć dobra i zła – fazę tę nazwano „pryncypializmem moralnym” lub „sumieniem irracjonalnym”. Oznacza to, że nastolatki są nieprzejednane w ocenach, bardzo niekiedy surowe wobec siebie, innych ludzi i świata. Normy moralne uznają za słuszne, niepodważalne, a kiedy ich nie przestrzegają, doświadczają wyrzutów sumienia. Wierność idei i przekonaniom zapewnia im poczucie moralnej doskonałości i satysfakcji. Na początku późnej adolescencji w myśleniu nastolatka dominuje gotowość do konstruowania sądów logicznych, do oceniania świata, działania ludzi i konsekwencji ich czynów przede wszystkim przez pryzmat kryterium logicznego. W relacjach z rówieśnikami i dorosłymi, w ich postępowaniu i konstruowanych sądach młody człowiek doszukuje się nielogiczności i oczekuje pełnej zgodności myślenia i działania.

Relacje z rodzicami: od zależności do partnerstwa

Bardzo ważnym czynnikiem rozwoju w późnej fazie dorastania, a zarazem istotnym obszarem zmian rozwojowych są relacje z rodzicami. Rodzice tracą swój silny dotąd wpływ na bezpośrednie funkcjonowanie nastolatka. **Nadal tworzą jednak kluczowe tło jego rozwoju i jednocześnie czynnik, warunkujący sprzyjające oddziaływanie innych ludzi i okoliczności na dorastające dziecko.** To, jakie nastolatek będzie prezentował nastawienie do szkoły i do różnych ideologii, jakie będzie jego zaangażowanie na forum pozaszkolnej grupy rówieśniczej, klasy i szkoły oraz czy będzie okupywał to zaangażowanie np. poczuciem winy wynikającym z większego zaangażowania emocjonalnego, skierowanego do grupy rówieśników niż do rodziców, zależy od ich postępowania i rozumienia prawideł procesu rozwoju dziecka. Dla rodziców najtrudniejsze może być to, że ich relacja z nastolatkiem ciągle ulega zmianom. Fakt, że różne typy tożsamości młodej osoby wymagają innego typu oddziaływań ze strony dorosłych, może stanowić dużą trudność dla rodziców.

Relacje z rówieśnikami: początki intymności

W okresie dorastania młodzi ludzie zaczynają angażować się w pierwsze związki miłosne. Przeżywają silne fascynacje drugą osobą i dramaty związane z rozstaniem. Zazwyczaj nie są to jeszcze związki trwałe, co nie oznacza, że nie mają wpływu na rozwój. Są preludium do dojrzałych związków w następnym etapie rozwoju, u progu dorosłości i później. Właśnie dzięki tym pierwszym, czasem nieporadnym związkom młodzi ludzie uczą się okazywania uczuć i ich rozpoznawania, przestrzegania zasad lojalności w relacji oraz dbania o własne granice w bliskim związku. Związki dojrzałe

nazywamy związkami intymnymi, czyli takimi, w których między dwojgiem dojrzałych osób możliwe jest równoważenie troski, poświęcenia i zaangażowania u obu partnerów. Istotą związku intymnego jest dalszy rozwój tożsamości partnerów, bez obaw i lęków o jej utratę czy podporządkowanie własnej tożsamości drugiej osobie. Prawdziwie dojrzały związek intymny mogą zatem tworzyć jedynie osoby posiadające tzw. tożsamość osiągniętą, charakteryzującą się autonomiczną hierarchią wartości oraz stabilnymi granicami między sobą i światem zewnętrznym, które pozwalają na zachowanie wolności i na uczenie się oraz zmienianie pod wpływem nowych doświadczeń. Jeśli więc mówimy o związkach miłosnych okresu dojrzenia, to nazywamy je pre-intymnymi właśnie ze względu na ów kluczowy deficyt w postaci braku dojrzałej tożsamości.

Jednym z zadań rozwojowych tego etapu jest przygotowanie się młodego człowieka do funkcjonowania w bliskich relacjach, tym niemniej cała logika rozwoju w tej fazie podporządkowana jest określeniu tożsamości indywidualnej. W tym okresie jest to tym bardziej ryzykowne, że zaangażowanie to stanowi często konkurencję dla procesu uczenia się kompetencji umożliwiających zdobycie zawodu, a z czasem samodzielności. Takiej sytuacji towarzyszy zazwyczaj zbyt szybkie podjęcie aktywności seksualnej oraz ryzyko ciąży, co oznacza zakończenie okresu moratorium i znaczące ograniczenie możliwości kształtowania tożsamości w optymalnych – czyli bez zbyt szybkich zobowiązań – warunkach.

2. Uzasadnienie

Trzyletni proces pracy na utworzeniu Programu Wychowawczo Profilaktycznego zaowocował klarownym podziałem zadań, form i ról przypisanych do każdego nauczyciela. Trzystopniowe ujęcie profilaktyki: **1- Uniwersalna, 2- Selektywna 3- Wskazująca**

- ❖ **Profilaktyka uniwersalna** ma na celu przeciwdziałanie inicjacji w zakresie różnych zachowań ryzykownych (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej) poprzez dostarczenie odpowiedniej informacji oraz wzmacnianie czynników chroniących i redukcję czynników ryzyka.
- ❖ **Profilaktyka selektywna** ma na celu zapobieganie, ograniczenie lub zaprzestanie podejmowania przez jednostkę zachowań ryzykownych. Cele te mogą być osiągnięte między innymi poprzez ograniczanie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów.
- ❖ **Profilaktyka wskazująca** są to działania kierowane do jednostek, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z sytuacji życiowej. Działania w tej sferze podejmują głównie specjaliści pedagog i psycholog szkolny we współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę.

Regularne prowadzenie diagnozy klas dostarcza wiedzę na temat zmian w środowisku rodzinnym, szkolnym, potencjale ucznia.

Tabela obrazująca wybrane i najczęściej występujące działania zapobiegawcze wobec zaistniałych czynników ryzyka:

Obszar oddziaływań	Profilaktyka ukierunkowana na czynnik ryzyka	Działania i Zadania wychowawcze
Dojrzałość psychiczna	Przemoc rówieśnicza	Eliminowanie werbalnych przejawów agresji i wskazywanie „nawyków” językowych niepożądanych Modelowanie i nagradzanie kultury osobistej uczniów
	Odrzucenie przez rówieśników	Integrowanie zespołów klasowych Nauka współpracy i wzajemnego szacunku
Społeczeństwo	Słaba więź ze szkołą	Budowanie przyjaznego klimatu szkoły.
	Brak umiejętności kierowania własnym postępowaniem	Dostarczenie wiedzy o konstruktywnych formach zachowań, promowanie zdrowej postawy i dbania o siebie.
	Wagarowanie	Kontrola frekwencji we wszystkich klasach. Powiadomianie opiekunów o niepokojących zachowaniach ucznia. Objęcie opieką kuratorską uczniów i ich rodziny.
	Niska samoocena	Dostarczenie wiedzy obiektywnej na temat własnego potencjału i uzdolnień ucznia.
Zdrowie	Chroniczne choroby	Zbieranie dokumentacji i stosowanie zaleceń wynikających z opinii, orzeczeń, zaświadczeń.
Społeczeństwo	Niewielkie umiejętności społeczne	Nauka umiejętności społecznych, zachowań asertywnych, szacunku i rzetelności. Integrowanie ucznia w środowisku zespołu klasowego.
Rodzina	Posiadanie tylko jednego rodzica	Monitorowanie nastroju i sposobów radzenia sobie z trudnościami. Kontakt z opiekunem lub instytucjami wspierającymi rodzinę.
	Choroby najbliższych członków rodziny	Powiadomianie nauczycieli uczących danego ucznia o problemie; trudnej sytuacji. Objęcie opieką psychologiczną, dostosowanie wymagań edukacyjnych do aktualnej sytuacji życiowej ucznia.

3. Model absolwenta XLVII LO

Do poprawnego zrealizowania tego zadania potrzebne jest przyjęcie odpowiedniej perspektywy. Przy opracowywaniu sylwetki absolwenta należy uwzględnić:

- wobec kogo prowadzone są działania wychowawcze i profilaktyczne (jaki jest typowy uczeń szkoły?);
- kto ma opuścić mury szkoły (jaki powinien być absolwent szkoły?);
- jakich obywateli chcemy mieć w kraju (w jaki sposób uczeń ma funkcjonować jako dorosły, dojrzały człowiek i obywatel kraju?).

Coroczna diagnoza potrzeb uczniów oraz badanie ankietowe, wynioskowaliśmy że podział rejonizacji nie jest elementem łączącym społeczność naszych uczniów. Typowy uczeń naszej szkoły:

- posiada pełną rodzinę,
- dojeżdża do szkoły środkami lokomocji miejskiej,
- ma dobre wyniki w nauce i egzaminu ośmioklasisty,
- chce poznać własne predyspozycje zawodowe,
- jest względnie rzetelny i pracowity,
- przekłada swoje dotychczasowe zachowania ze szkoły podstawowej na grunt liceum.

Wobec tej wiedzy zespół nauczycieli wyłonił zestaw cech jakie są przedmiotem pracy wychowawczej i profilaktycznej w naszym liceum.

Absolwent XLVII LO w Łodzi powinien być:

- planujący swoje działania zgodnie z własnymi potrzebami zawodowymi,
- rozumiejący zjawiska społeczne, gospodarcze, kulturowe,
- rzetelny, uczciwy, odpowiedzialny za własne decyzje i wybory,
- komunikatywny, umiejący funkcjonować w społeczeństwie,
- szanujący siebie i innych ludzi, kulturalny, taktowny,
- pracujący nad doskonaleniem swojej osobowości,
- rozwijający swoje talenty i umiejętności,
- doceniać rolę sportu w swoim życiu i jego znaczenie dla zdrowia,
- chcący aktywnie działać w życiu społecznym, na rzecz innych ludzi,
- z przyjemnością wspominający okres nauki w naszej szkole,
- utrzymujący kontakty koleżeńskie ze szkolnej ławy,
- odwiedzający szkołę oraz nauczycieli,

4. Zagrożenia rozwojowe

Ustalając strategię jak i cele PWP wybrano koncepcję rozwoju i wychowania opartą o literaturę profesora Zbigniewa Gasia. Zagrożenia rozwojowe przyjęto naturalną konsekwencję momentu życiowego naszego ucznia. Wiek 14 do 19 lat obfituje w wyzwania i trudności. Z uwagi na praktyczne zastosowanie określono czynniki ryzyka, chroniące oraz dopasowano do nich zadania kadry naszej szkoły.

Lp.	Czynniki ryzyka	Zadania do realizacji - Redukowanie czynników ryzyka
1.	Niepowodzenia szkolne	Wyrównywanie szans, działania korekcyjne
2.	Przynależność do „problemowych” grup rówieśniczych	„Alternatywy” dla grup ryzyka
3.	Przejawianie zachowań problemowych	Działania interwencyjne

Lp.	Czynniki chroniące	Zadania do realizacji - Wzmacnianie czynników chroniących
1.	Czynne uczestnictwo w życiu szkoły i społeczności lokalnej	Budowanie pozytywnych więzi ze szkołą i innymi instytucjami społecznymi
2.	Właściwe „monitorowanie” ze strony rodziców	Włączanie rodziców do aktywnego uczestnictwa w programach profilaktycznych
3.	Spostrzeganie dezaprobaty dla problemowych zachowań u rówieśników i dorosłych	Edukacja „normatywna” (wzmacnianie prawidłowych norm i wartości)

Lp.	Rozwijanie umiejętności życiowych	Zadania do realizacji - Uczenie umiejętności życiowych
1.	Zadania rozwojowe okresu dorastania	<ul style="list-style-type: none"> - podejmowanie decyzji, - radzenie sobie ze stresem i lękiem, - rozwijania umiejętności społecznych, - rozwijania samoświadomości, - stawiania sobie celów życiowych i wartości, - samokontroli,
2.	„Spożytkowanie” buntu młodzieży w społecznie akceptowany sposób	Angażowanie młodzieży (liderzy), zajęcia pozalekcyjne, treningi sportowe,

Część III

1. Cele wychowania i sposoby ich realizacji

- ❖ Szkoła średnia czteroletnia przyjmuje pod swoje skrzydła ucznia w wieku 14-15 lat. Jest moment stresogenny i obarczony wieloma oczekiwaniami ze strony ucznia jak i jego rodziców. Pierwsze miesiące decydują o jakości podejścia do nauki, kontaktów społecznych i rówieśniczych. Znając **czynniki ryzyka** oraz moment rozwojowy uczniów, zapobiegawczo stosuje się szereg działań przewidzianych w naszej strategii postępowania.
- ❖ Jako czynnik chroniący adaptację młodzieży w sytuacjach trudnych i stresogennych należy wymienić **dbałość o klimat szkoły** i liczne zachowania wspierające ze strony nauczycieli i specjalistów.
- ❖ Profilaktyka zachowań ryzykownych na godzinach wychowawczych prowadzonych przez wszystkich wychowawców, uzupełniana jest zajęciami dedykowanymi poszczególnym klasom a prowadzonym przez instytucje współpracujące ze szkołą.
- ❖ Zadaniem szkoły jest także **współpraca i wspieranie rodziców** w realizowaniu ich koncepcji wychowania. Przemawia za tym kilka argumentów: rodzina jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym dziecko przychodzi na świat i wzrasta; to w niej kształtują się fundamenty funkcjonowania młodego człowieka; to rodzice biorą odpowiedzialność za jego wychowanie w dłuższej perspektywie czasowej niż okres oddziaływań szkolnych.
- ❖ Biorąc pod uwagę **potrzeby rozwojowe uczniów** wychowawca planuje działania profilaktyki pierwszego stopnia – uniwersalnej. Działania kształtujące pożądane postawy prospołeczne, rozwój osobisty i pozytywne wzorce zachowań planowane są w oparciu o diagnozę klasy z wyprzedzeniem rocznym. Pomocne jest w tym sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczo – profilaktycznej składane przez zespoły i nauczycieli na koniec każdego roku szkolnego.

2. Cele ogólne

- ❖ Celem STRATEGICZNYM działań wychowawczo profilaktycznych jest harmonijny rozwój ucznia w zasadniczych sferach duchowe, intelektualne, fizycznej, emocjonalnej i społecznej.
- ❖ W proponowanych obszarach działań każda ze sfer ma swoją rolę. Na przykład zdrowie jest obszarem złożonym ze sfery fizycznej (ciało), jak i psychologicznej (intelekt i samopoczucie, emocje) oraz społecznej (dbałość o zdrowie wymaga współpracy).
- ❖ Uczeń rozpoczynający naukę w XLVII Liceum posiada za sobą ośmioletnie doświadczenie funkcjonowania w szkole. Przekraczając próg podlega zmianom i procesom odpowiednim do wyzwań rozwojowych. W podstawie programowej kształcenia ogólnego określono zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły, w tym do realizacji na zajęciach z wychowawcą, oraz zadania wychowawcze w przedmiotach na każdym etapie edukacyjnym w poszczególnych typach szkół.
- ❖ Nauczyciel na każdej lekcji powinien własną postawą i przez stwarzanie konstruktywnych sytuacji wychowawczych:
  - uczyć systematyczności, dokładności i punktualności, tolerancji,
  - przestrzegać obowiązujących norm, pracowitości,
  - podnosić poczucie własnej wartości uczniów i dążyć do wypracowania przez nich samokrytycyzmu,
  - uczyć poprawnej komunikacji i współpracy w grupie, uczyć troski o własne zdrowie i bezpieczeństwo,
  - dbać o poprawne wyrażanie się uczniów, promować szkołę (konkursy, rozgrywki sportowe).

Część IV

1. Treści wychowawczo – profilaktyczne zawarte w poszczególnych przedmiotach szkolnych

Treści profilaktyczne doskonalone przez ucznia w czasie nauki w XLVII LO

OBSZAR	ZADANIE
Zdrowie	<ul style="list-style-type: none"> • Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. • Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. • Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. • Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. • Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia. • Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywią. • Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. • Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości. • Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. • Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. • Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. • Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego. • Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. • Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. • Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania. • Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. • Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych. • Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. • Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. • Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.

Relacje	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. • Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. • Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. • Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. • Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. • Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej. • Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. • Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). • Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). • Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. • Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów. • Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. • Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat). • Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. • Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. • Rozwijanie samorządności. • Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. • Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. • Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat). • Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. • Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. • Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.
Kultura	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. • Umacnianie więzi ze społecznością lokalną. • Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. • Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności. • Bezpieczeństwo profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych) • Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. • Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję.

	<ul style="list-style-type: none"> • Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. • Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. • Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania • Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. • Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. • Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze. • Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. • Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. • Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. • Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. • Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. • Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego. • Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.
Bezpieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> • Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. • Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. • Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. • Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. • Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. • Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. • Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. • Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. • Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. • Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. • Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. • Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. • Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. • Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. • Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.

	• Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. • Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i internetu. • Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. • Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. • Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci. • Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków.

2. Zadania i sposoby ich realizacji

Zadaniem każdego nauczyciela jest wykorzystywanie treści przedmiotowych do ukazania:

- wartości ogólnoludzkich, które mogą stać się drogowskazem w życiu człowieka,
- przykładowych postaw bohaterów literackich, historycznych i współczesnych wobec ludzi, sytuacji, problemów, idei,
- procesu podejmowania decyzji i ich skutków,
- rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych i dokonywania wyborów, tradycji rodzinnych, regionalnych, narodowych i ich znaczenia dla tożsamości człowieka,
- wartości rodziny w życiu człowieka, piękna przyrody, jej użyteczności i sposobów ochrony przed zgubnymi, wpływami cywilizacji, osiągnięć człowieka, będących skutkiem jego pracy i zaangażowania,
- znaczenia norm moralnych w życiu człowieka,
- zagrożeń dla człowieka ze strony przyrody i cywilizacji oraz sposobów ich uniknięcia,
- rzetelnego myślenia koniecznego do poszukiwania prawdy i odkrywania dobra,
- zalet wzrostu czytelnictwa wśród młodzieży (lekcje biblioteczne - wartościowe czasopisma, zamiłowanie do książek)

Plan oddziaływań wychowawczo profilaktycznych XLVII LO						
OBSZAR	SFERA ŻYCIA UCZNIWA	CEL Zadanie wychowawcze	Sposób i forma realizacji (konkursy, programy, zajęcia z wychowawcą, wycieczka zielona szkoła, warsztaty, zajęcia dodatkowe, uroczystości szkolne, działania samorządu uczniowskiego)	ADRESACI / KLASY	Typ profilaktyki lub działania wychowawczego	Realizatorzy
Zdrowie – edukacja zdrowotna	Intelektualna Emocjonalna	Uczenie i propagowanie zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie uzależnieniom.	Świąteczne potrawy w moim domu – czy są zdrowe – warsztat Niebezpieczne nałogi (nikotyna, alkohol, narkotyki) – mechanizm powstawania uzależnień. GW Profilaktyka uzależnień – warsztaty.(do wpisania nazwy konkretnych warsztatów) Dopalacze – śmiertelna groźba. Przyczyny i skutki zażywania dopalaczy. GW Czy już jestem uzależniony od komputera/telefonu? GW Profilaktyka HIV/AIDS. Zagrożenia w życiu dorosłego człowieka – pracoholizm, zakupoholizm, hazard – jak się ustrzec. GW	3- letnie KL.1 Wszystkie klasy LO KL.2 KL.2 KL.4	Uniwersalna	Anetta Kowalczyk Wychowawcy Pedagog, poradnia PPP wychowawcy wychowawcy pedagog, poradnia PPP wychowawcy
	Fizyczna	Zapoznanie z zasadami zdrowego stylu życia, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej.	1.Zdrowo jem – warsztat 2. „Eko-kosmetyki”- warsztat - „Tajemnice mydła”- warsztat Nie taki stres straszny jak go malują – pozytywne aspekty stresu. GW Rola szczepień i badań jako droga do zdrowego, bezpiecznego życia. GW Zdrowy tryb życia sprzyjający nauce. GW Zagrożenia wynikające z niezdrowego trybu życia. GW Rodzaje diet. Ich pozytywne i negatywne skutki. GW Znaczenie higieny osobistej dla zdrowia oraz w kontaktach z innymi ludźmi.GW Choroby wynikające z niewłaściwego odżywiania (otyłość, cukrzyca, nadciśnienie) i ich społeczne skutki. GW Sposoby radzenia sobie z przedmaturalnym stresem.GW Świąteczny worek obfitości – projekt szkolny. Eko-święta – warsztaty. Eksperymentarium – wiem co jem, badanie właściwości żywności.	1.Liceum 4-letnie 2.Liceum-3 letnie KL.1 KL.1 KL.1 KL.1 KL.2 KL.2 KL.3 KL.4 Wszystkie klasy Wszystkie klasy	Uniwersalna	1.Anna Matusiak 2.S.Matuszko wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy nauczyciele biologii nauczyciele biologii

Fizyczna Intelektualna	Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym.	Fizyka w ekologii Współczesne problemy psychologiczne – bulimia, anoreksja, samookaleczanie – jak je rozpoznać, jak pomóc. GW Aktywność fizyczna a dobre samopoczucie. Rola sportu w życiu młodego człowieka. GW W zdrowym ciele – zdrowy duch – zawody sportowe, turnieje sportowe, zawody strzeleckie. Zajęcia SKS, Szkolna Liga Strzelecka, Rajdy PTTK	Liceum 3 i 4 letnie KL.1 KL.2 Wszystkie klasy	Uniwersalna	Maurycy Śmiechowicz Wychowawcy Wychowawcy Nauczyciele w-f
Fizyczna Intelektualna	Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku.	Od zielnika do laboratorium – projekt Jestem EKO – co to znaczy. GW Ten potwór SMOG – czym oddychamy – przyczyny, skutki, zapobieganie. GW Strajk klimatyczny młodzieży – czy może pomóc w walce z globalnym ociepleniem? GW Jestem świadomym eko-konsumentem. GW	Liceum-3letnie KL.1 KL.1 KL.2 KL.3	Uniwersalna	Adam Marcinkowski Wychowawcy Wychowawcy Wychowawcy wychowawcy
Intelektualna	Kształtowania umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo – skutkowego.	Eksperymenarium – projekt szkolny.	Wszystkie klasy	Uniwersalna	Nauczyciele przedmiotów
Społeczna Emocjonalna	Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.	Niepowodzenia to porażki czy kolejne etapy w drodze do celu? GW.	KL.2	Uniwersalna	wychowawcy
Społeczna Emocjonalna	Życie w harmonii z otaczającym światem. Uwrażliwianie na stan czystości w otoczeniu.	„Warsztaty ekologiczne” Dzień ziemi – projekt szkolny.	Liceum 3-letnie Wszystkie klasy		Anetta Kowalczyk Nauczyciele biologii
Emocjonalna	Rozbudzenie wrażliwości na piękno przyrody.	Wycieczki turystyczno-krajoznawcze. Wycieczki do Palmiarni, arboretum.	Wszystkie klasy Wszystkie klasy	Uniwersalna	Wychowawcy, nauczyciele Wychowawcy, nauczyciele

	Fizyczna	Kształtowanie szacunku dla wszelkich form życia w przyrodzie.	Plantacja 47 – projekt szkolny.	Wszystkie klasy	Uniwersalna	Nauczyciele biologii
	Intelektualna	Uświadamianie uczniom konieczności współpracy ze środowiskiem lokalnym.	Mój region – walory krajoznawcze i turystyczne. GW	KL.1	Uniwersalna	Wychowawcy
	Fizyczna Emocjonalna	Poinformowanie o: procedurach w sytuacjach kryzysowych i trudnych, zadaniach i celach profilaktycznych, współpracy z instytucjami uprawnionymi do pomocy w szkole w realizacji profilaktyki szkolnej.	Spotkanie informacyjne	Rodzice		
	Fizyczna Intelektualna	Poinformowanie o: procedurach w sytuacjach kryzysowych i trudnych, zadaniach i celach profilaktycznych, współpracy z instytucjami uprawnionymi do pomocy w szkole w realizacji profilaktyki szkolnej.	Spotkanie informacyjne – Rada Pedagogiczna	Nauczyciele	Uniwersalna	Dyrektor
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Intelektualna i emocjonalna	Kształtowanie postaw asertywnych.	Uczucia – identyfikacja, nazywanie, okazywanie uczuć. GW Jak powiedzieć NIE. Asertywność sztuką bycia sobą. GW Reklama samego siebie – autoprezentacja. GW Wpływ reklam i środków masowego przekazu na dokonywanie wyborów. GW Asertywność - warsztaty	KL.1 KL.2 KL.2 KL.2 KL.3	Selektywna	wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy pedagog, poradnia PP
	Intelektualna i emocjonalna	Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych.	Dyskusja jako jedna z form zdobywania wiedzy. GW Przeprowadzenie dyskusji na wybrany temat (ćwiczenie umiejętności prezentowania własnej opinii i argumentowania).GW Komunikacja werbalna i niewerbalna. GW Znaczenie znajomości języków obcych we współczesnym świecie. GW	KL.2 KL.2 KL.2 KL.3	Selektywna	wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy

	Spoleczna	Przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, dbanie o ich prawidłowy wszechstronny rozwój.	Demokracja zaczyna się w szkole: - wybory Samorządu klasowego. GW - wybory Samorządu szkolnego. Praca w samorządzie klasowym/szkolnym – inicjowanie, organizowanie imprez/projektów klasowych/szkolnych (Walentynki, Mikołajki, wigilie klasowe, ostatki.... Budżet uczniowski – inicjowanie/opiniowanie projektów, demokratyczne głosowanie. Działalność uczniów szkoły w Młodzieżowej Radzie Miejskiej. Zapoznanie ze Statutem szkoły. Prawa i obowiązki ucznia.GW Rola współpracy i pomocy grupy w osiągnięciu celów indywidualnych i grupowych. GW Role społeczne, jakie będziemy pełnić w życiu. GW Demokracja w „polskim” wydaniu – fikcja czy szkoła życia? GW Dlaczego odmienne poglądy społeczno-polityczne powodują tak wiele konfliktów? GW Mam prawo – głosuję. Znaczenie głosów młodych ludzi w demokratycznych wyborach (różne wybory). GW Kariera czy rodzina? Czy umiesz dokonać wyboru? GW Pasja a sukces zawodowy. GW Matura i co dalej? – Planuję swoją ścieżkę kariery.GW Moda na sukces – wyścig szczurów. Czy warto? GW Moje plany życiowe – nauka, rodzina, praca – wyznaczanie celów długoterminowych. GW	Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy Kl.1 KL.1 KL.2 KL.3 KL.3 KL.3 KL.4 KL.4 KL.4 KL.4 KL.4	Uniwersalna	Wychowawcy Opiekun samorządu Wychowawcy Opiekun samorządu dyrektor Wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy
	Duchowa Intelektualna emocjonalna	Wdrażanie do pracy nad sobą, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za słowa i czyny, za własny rozwój intelektualny i duchowy.	Planowanie własnego rozwoju – umiejętność wyznaczania celów w zależności od własnych zainteresowań i potrzeb. GW Jestem człowiekiem odpowiedzialnym – co to znaczy? GW Motywacja warunkiem odniesienia sukcesu. GW Umiejętność stawiania celów w zależności od własnych potrzeb i możliwości. GW Praca twórcza i odtwórcza a satysfakcja osobista. GW Odpowiedzialność prawna i cywilna za własne słowa i czyny.GW Kształcenie i samokształcenie – ich związek ze zdolnościami, zainteresowaniami i rozwojem osobistym. GW Profilaktyka – odpowiedzialność karna nieletnich.	KL.1 KL.2 KL.2 KL.3 KL.3 KL.3 KL.4 Kl.1-2	Uniwersalna	Wychowawcy Wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy wychowawcy Straż Miejska

Spoleczna	Stwarzanie sytuacji, w których uczniowie mogą wykazać się troską o innych ludzi, o zwierzęta, o środowisko oraz uczenie, że z takich działań mogą czerpać wiele satysfakcji i zadowolenia.	Jak zostać wolontariuszem. Rola stowarzyszeń charytatywnych i wolontariatu. GW Organizujemy akcję charytatywną na terenie szkoły. Wolontariat „Poducha”.	KL.1 Wszystkie klasy Wszystkie klasy	Uniwersalna	Wychowawcy Wychowawcy, opiekun samorządu pedagóg
Spoleczna Emocjonalna Intelektualna	Uczenie zdolności samooceny i oceny innych.	Moje mocne i słabe strony – analiza SWOT. GW Analiza wyników w nauce, zachowaniu i frekwencji po I semestrze – ustalenie działań naprawczych. GW Analiza wyników w nauce, zachowaniu i frekwencji na zakończenie roku szkolnego – wnioski do pracy w następnym roku. GW Analiza wyników w nauce, zachowaniu i frekwencji na zakończenie roku szkolnego – czy zrealizowałem swoje cele. GW	KL.1 Wszystkie klasy KL.1-3 KL.4	Selektywna Uniwersalna Uniwersalna Selektywna	Wychowawcy Wychowawcy Wychowawcy wychowawcy
Spoleczna Emocjonalna	Stworzenie atmosfery szkoły przyjaznej i bezpiecznej dla ucznia.	Wyjazd integracyjny uczniów klas 1. Zajęcia integracyjne (1) – co nas łączy – prezentacja zainteresowań, form spędzania czasu wolnego itp. GW Zajęcia integracyjne (2) – tworzymy grupę – ustalenie reguł i celów grupowych. GW Zajęcia integracyjne – warsztaty. Komu mogę zaufać? Wskazanie osób/instytucji, do których może się zwrócić uczeń ze swoimi problemami. Wyrażanie krytyki w sposób społecznie akceptowalny. GW	Kl.1 KL.1 KL.1 KL.1 KL.1 KL.2	Selektywna Selektywna Selektywna Selektywna Selektywna Selektywna	Wychowawcy Wychowawcy Wychowawcy Pedagog, poradnia PPP Pedagog, psycholog wychowawcy
Emocjonalna	Uświadomienie uczniom konieczności akceptacji samego siebie, podnoszenie poczucia własnej wartości.	Pokozać siebie – akceptacja własnej odmienności/niedoskonałości. GW Tydzień świadomości dysleksji. Profilaktyka – samobójstwa wśród młodzieży	KL.3 Wszystkie klasy	Uniwersalna	Wychowawcy Zespół do spraw dysleksji Pedagog, poradnia PPP
Duchowa Spoleczna	Propagowanie wzorców intelektualnych i duchowych, które są spuścizną życia i działalności patrona szkoły.	Patron szkoły Stanisław Staszic – za co możemy go podziwiać? GW Czy nasz patron jest idealnym wzorem do naśladowania? Krytyczne spojrzenie na sylwetkę S. Staszica.	KL.1 KL.3	Selektywna Selektywna	Wychowawcy wychowawcy

	Duchowa Spofeczna	Upowszechnianie sylwetki patrona wśród uczniów	Konkurs wiedzy o patronie szkoły Stanisławie Staszicu.	Wszystkie klasy	Uniwersalna	Nauczyciele języka polskiego i historii.
	Duchowa Spofeczna	Podjmowanie dzieł misyjnych.	Lekcje religii	Wszystkie klasy	Uniwersalna	Katecheci
	Spofeczna	Współpraca i wspieranie rodziców w realizowaniu ich koncepcji wychowania	Opieka psychologiczno – pedagogiczna Działania interwencyjne Wspieranie w funkcjach wychowawczych	Rodzice	Selektywna	Wychowawcy Pedagog Psycholog
Kultura – wartości normy; wzorce zachowań	Spofeczna	Włączanie rodziców do aktywnego uczestnictwa w programach profilaktycznych.	Spotkanie Rady Rodziców	Rodzice	Selektywna	Dyrektor
	Spofeczna	Włączanie rodziców do aktywnego uczestnictwa w programach profilaktycznych	Spotkania przed lub po wywiadówce – działanie informacyjne ze strony dzielnicowego Łódź Widzew	Rodzice	Selektywna	Wychowawcy Policja
	Intelektualna	Uczenie dobrej organizacji pracy, punktualności.	Umiejętne zarządzanie czasem pracy i wolnym od zajęć. GW	KL.1	Uniwersalna	wychowawcy
	Spofeczna Intelektualna Emocjonalna	Uczenie poszanowania i tolerancji wobec drugiego człowieka i jego stylu myślenia.	Inny nie znaczy gorszy – postawa tolerancji wobec drugiej osoby. GW Empatia – zrozumieć innych. GW	KL.2 KL.2	Uniwersalna	Wychowawcy wychowawcy

Spoleczna	Kształtowanie postaw patriotycznych, przywiązania i szacunku do tradycji rodzinnych, szkolnych, lokalnych i narodowych.	„Łódzkie Oblicze Niepodległej” - łodzianie w walce o niepodległość ojczyzny- warsztat Świętujemy Dzień Odzyskania Niepodległości. GW oraz uroczystość szkolna. Dzień Żołnierzy Wyklętych – uroczystość szkolna. Dzień Flagi oraz Święto Konstytucji 3 Maja. GW oraz uroczystość szkolna.	Liceum 3-letnie Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy	Uniwersalna	Hanna Karska- Buczek Wychowawcy, nauczyciele historii. nauczyciele historii. Wychowawcy, nauczyciele historii.
Intelektualna	Uczenie kreatywności w myśleniu i działaniu.	Twórcze myślenie warunkiem sukcesu w życiu. GW.	KL.1	Selektywna	wychowawcy
Intelektualna	Kształcenie i doskonalenie technik pracy umysłowej w celu lepszego i bardziej efektywnego uczenia się.	Jak się uczyć efektywnie – poznajemy swój styl uczenia się oraz techniki uczenia się. GW. Sposoby powtarzania i utrwalania wiadomości w przygotowywaniu się do matury. GW	KL.1 KL.4	Uniwersalna	Wychowawcy wychowawcy
Spoleczna Emocjonalna Intelektualna	Kształtowanie właściwej postawy wobec członków rodziny.	Negocjacje, kompromis - rozwiązywanie konfliktów w rodzinie. GW Co oznacza partnerstwo w rodzinie? GW Współczesne zagrożenia dla rodziny – co niszczy, a ci chroni więzy rodzinne. GW Blaski i cienie wczesnego macierzyństwa/ojcostwa. GW	KL.3 KL.3 KL.2 KL.4	Selektywna Selektywna Selektywna Selektywna	Wychowawcy Wychowawcy Wychowawcy wychowawcy
Emocjonalna Intelektualna	Pogłębianie wiedzy o kulturze narodowej, jej historii i sławnych Polakach.	Wycieczki do muzeum/na wystawy. Udział w rekonstrukcjach historycznych. Udział w konkursach/projektach szkolnych i pozaszkolnych w zależności od ofert. Organizacja szkolnych/międzyszkolnych konkursów. Czy współcześni celebryci mogą być dla nas autorytetem? Gdzie szukać autorytetów. GW	Wszystkie klasy KL.3	Uniwersalna Selektywna	Wychowawcy, nauczyciele historii, języka polskiego wychowawcy
Spoleczna Intelektualna	Wdrażanie ceremoniału szkolnego.	Zapoznanie z historią i tradycją szkoły GW. Ślubowanie klas 1 – uroczystość szkolna Święto szkoły – uroczystość szkolna.	KL.1 Wszystkie klasy Wszystkie klasy	Selektywna Uniwersalna	Wychowawcy Opiekun samorządu Opiekun samorządu
Spoleczna Emocjonalna	Kształtowanie uczuć patriotycznych.	Co oznacza słowo „patriotyzm” we współczesnych czasach? Czy jesteśmy patriotami? GW	KL.3	Selektywna	wychowawcy

Kultura – wartości normy; wzorce zachowań	Społeczna Intellekтуalna	Podtrzymywanie tradycji narodowych.	Organizowanie imprez szkolnych i obchody świąt narodowych	Wszystkie klasy	Uniwersalna	Wychowawcy i opiekun samorządu uczniowskiego
	Intelektualna Społeczna	Pogłębianie wiedzy o kulturze narodowej.	Lekcje historii Lekcje wiedzy o społeczeństwie	Wszystkie klasy	Uniwersalna	Nauczyciele historii
	Społeczna Intelkтуalna	Uświadamianie uczniom pozycji Polski w Europie i w świecie.	Rola i miejsce Polski i Polaków w Europie i na świecie. GW	KL.2	Selektywna	wychowawcy
	Emocjonalna Intelkтуalna	Kształtowanie pożądanych postaw prospołecznych i indywidualnych	„Wszystko co ważne” – spotkania z psychologiem ; prowadzenie tablicy szkolnej.	Wszystkie klasy	Uniwersalna	
	Emocjonalna Intelkтуalna	Kształtowanie więzi z miastem, jego przeszłością i tradycjami.	Wycieczki do łódzkich muzeów, miejsc pamięci itp	Wszystkie klasy	Uniwersalna	Wychowawcy, nauczyciele historii, języka polskiego
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych	Fizyczna Intelkтуalna	Poinformowanie o: procedurach w sytuacjach kryzysowych i trudnych, zadaniach i celach profilaktycznych, współpracy z instytucjami uprawnionymi do pomocy w szkole w realizacji profilaktyki szkolnej.	Spotkanie informacyjne – przed lub po zebraniach rodzicielskich	Rodzice Wszystkie klasy	Uniwersalna	Wychowawcy
	Emocjonalna Intelkтуalna	Kształcenie wrażliwości estetycznej oraz rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych.	Koło teatralne „Katharsis” Chór szkolny/Szkolny zespół muzyczny. Świąteczny worek obfitości – projekt szkolny – organizacja i prowadzenie warsztatów plastycznych.	Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy	Selektywna Selektywna Uniwersalna	M. Szymczak J. Wiszniewska Opiekunowie warsztatów

	Emocjonalna Intelektualna	Poznananie swoich uzdolnień i rozszerzanie zainteresowań.	Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego	Klasy 1 Klasy 2	Uniwersalna	M.Pietrzykowska
	Emocjonalna Intelektualna	Umiejętność przyswajania wiedzy i wypowiedania się. Rozbudzanie wrażliwości na piękno języka ojczystego.	„Sztuka pięknego mówienia” – warsztaty dla recytatorów Konkurs recytatorski. Wulgaryzmy w mowie potocznej – czy to naprawdę konieczność. GW Czy media mogą być wzorcem językowym? Analizujemy język mediów. GW	Liceum 3-letnie Wszystkie Klasy KL.2 KL.3	Uniwersalna Uniwersalna Selektywna Selektywna	Hanna Karska- Buczek Hanna Karska- Buczek Wychowawcy wychowawcy
	Emocjonalna Intelektualna Społeczna	Rozbudzanie potrzeby uczestniczenia w wydarzeniach organizowanych przez instytucje kulturalne.	Koło Przyjaciół Teatru – projekt szkolny. Wycieczki do teatru/kina/muzeum itp. Informacje o ofercie kulturalnej naszego miasta. Dyskusyjny klub filmowy. Lekcja z cyklu „Warto” – polecam ostatnio przeczytaną książkę, obejrzany film, koncert itp. GW Wymiana książek – Bookcrossing.	Wszystkie Klasy Wszystkie Klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy	Uniwersalna	Hanna Karska- Buczek Wychowawcy, nauczyciele Biblioteka szkolna M. Socha, B. Kwiatkowska Wychowawcy Biblioteka.
	Intelektualna na Społeczna	Wpajanie i przestrzeganie zasad dobrego wychowania i kultury życia codziennego.	Jestem kulturalny – to znaczy ..... GW. „Netykieta” czyli kultura zachowania w Internecie. GW Savoir Vivre w miejscach publicznych, na oficjalnych uroczystościach. GW	KL.1 KL.2 KL.3	Uniwersalna	Wychowawcy Wychowawcy wychowawcy
	Intelektualna na Emocjonalna	Stymulowanie różnorodnych form aktywności uczniów, wpływających na ich harmonijny rozwój psychofizyczny.	Organizacja czasu; zarządzanie czasem - GW	Klasy 1	Selektywna	D. Jakuszewska Wychowawcy
	Intelektualna	Rozwijanie spostrzegawczości, wyobraźni i myślenia przyczynowo – skutkowego.	Lekcje WOK WOS	Wszystkie klasy	Uniwersalna	Nauczyciele WOK i WOS

Emocjonalna Intelektualna	Stymulowanie i poszerzanie uzdolnień – rozwój osobisty. Integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin	<p>1. „Reading Broadens My Mind” - projekt czytelniczo- językowy. 2. „How to write a review” – warsztat</p> <p>Koła zainteresowań.</p> <p>Udział uczniów w konkursach przedmiotowych – szkolnych i pozaszkolnych. Udział w programie UŁ “Zdolny uczeń, świetny student”.</p> <p>Udział w seminarium uczniowsko-studenckim na PŁ.</p> <p>Językowe projekty czytelnicze – Miłośnik literatury anglojęzycznej , Reading Broadens My Mind z wykorzystaniem zasobów Szkolnej Biblioteki Anglojęzycznej „League of Books” Eksperymentarium – projekt szkolny. Innowacja pedagogiczna „Champions of Science”.</p>	<p>1 i 2 Liceum 3- letnie i 4 – letnie Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy</p>	<p>Uniwersalna Uniwersalna Uniwersalna Uniwersalna</p>	<p>1 i 2 Ewa Krzyczmonik</p> <p>Nauczyciele przedmiotów Nauczyciele przedmiotów Nauczyciele przedmiotów Nauczyciele biologii, chemii, fizyki, geografii K. Sławińska E. Krzyczmonik E. Krzyczmonik</p>
Emocjonalna Spoleczna	Budzenie poczucia odpowiedzialności za swoje bezpieczeństwo w szkole, w domu, na drodze.	<p>Bezpieczna droga do szkoły. GW</p> <p>Bezpieczny wypoczynek letni i zimowy w kraju i zagranicą. GW</p> <p>Zapoznanie z drogami ewakuacyjnymi. GW</p> <p>Próbné alarmy p-poż.</p> <p>Wypadki w domu – jak ich unikać. GW Przemoc domowa – problem wielu nastolatków. Gdzie szukać pomocy. GW</p>	<p>Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy Wszystkie klasy KL.2 KL.2</p>	<p>Uniwersalna Uniwersalna Uniwersalna Selektywna Selektywna Selektywna</p>	<p>Wychowawcy Wychowawcy wychowawcy dyrektor Wychowawcy wychowawcy</p>
Fizyczna Intelektualna	Wdrażanie do przestrzegania dyscypliny i zasad bezpieczeństwa w trosce o własne zdrowie.	<p>Zapoznanie z regulaminami pracowni przedmiotowych: chemia, fizyka, biologia, informatyka. Zasady BHP na lekcjach wychowania fizycznego.</p>	<p>Wszystkie klasy Wszystkie klasy</p>	<p>Uniwersalna Uniwersalna</p>	<p>Nauczyciele przedmiotów Nauczyciele w-f</p>
Emocjonalna	Poszerzanie swoich zachowań o samodoskonalenie i rozwój osobisty	Warsztaty w ramach „Pracowni rozwoju osobistego”	KL 1 i 2	Selektywna	D. Jakuszewska wychowawca

Część V

1. Działania wychowawczo-profilaktyczne realizowane w czasie codziennych kontaktów nauczycieli i pracowników szkoły z uczniami.

Tematy lekcji wychowawczych są dostosowane do potrzeb wychowawczych klasy i na podstawie wniosków z diagnozy. Wychowawca klasy na podstawie obserwacji, rozmów z uczniami oraz planu swoich działań, decyduje o tematyce godzin wychowawczych. Co roku jest uzupełniania i aktualizowana baza działań dla poszczególnych klas. Ujęta jest tabelarycznie (w rozdziale IV) zgodnie z założeniami głównymi Programu, oraz strategią przyjętą w XLVII LO. Należy podkreślić iż wszyscy pracownicy szkoły wpływają na wychowanie licealisty poprzez modelowanie zachowań i kierowanie oczekiwań pozytywnych postaw.

Troska o pozytywny klimat szkoły - zbudowanie bezpiecznego i wspierającego środowiska wychowawczego

Zadania stojące przed nauczycielami i wychowawcami

- 1) Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom życia szkolnego
- 2) Ukształtowanie prawidłowych relacji interpersonalnych w szkole
- 3) Zbudowanie silnego związku uczniów ze szkołą poprzez tworzenie pozytywnego klimatu wychowawczego i kultury szkoły
- 4) Stworzenie uczniom możliwości zdobywania pozytywnych doświadczeń i osiągnięcia sukcesów
- 5) Udzielanie uczniom wsparcia w sytuacjach trudnych, stresogennych oraz zagrażających zdrowiu i prawidłowemu rozwojowi

Kształtowanie postawy obywatelskiej, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu oraz innych kultur

Zadania stojące przed nauczycielami i wychowawcami

- 1) Pogłębianie wiedzy młodzieży o kraju ojczystym i jego historii, aktualnych wydarzeniach politycznych, społecznych i kulturalnych
- 2) Kształtowanie tożsamości narodowej i współuczestnictwo w pielęgnowaniu tradycji. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności oraz szacunku dla symboli narodowych
- 3) Rozbudzanie poczucia współodpowiedzialności za losy Ojczyzny, tworzenie sytuacji wyzwalających emocjonalny związek z krajem ojczystym
- 4) Przygotowanie uczniów do aktywnego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym, rozwijanie poszanowania postaw prospołecznych i dobra wspólnego
- 5) Umożliwianie aktywnego, kreatywnego uczestnictwa w wydarzeniach społecznych i kulturalnych

2. Zasady współpracy wychowawczej z rodzicami

- 1) Systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce, frekwencji, problemach wychowawczych.
- 2) Pedagogizacja rodziców na zebraniach ogólnych z pedagogiem szkolnym.
- 3) Konsultacje z pedagogiem szkolnym dla uczniów i rodziców.

- 4) Konsultacje z psychologiem szkolnym dla uczniów i rodziców.
- 5) Współuczestniczenie Rady Rodziców w opracowywaniu programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły.
- 6) Udzielanie rodzicom porad w oparciu o obserwację i diagnozę ułatwiających rozwiązywanie problemów wychowawczych.
- 7) Wskazywanie instytucji wspomagających rodziców, ułatwianie zainteresowanym rodzicom kontaktów z Poradnią Psychologiczno –Pedagogiczną, MOPS-em, poradniami uzależnień itd.
- 8) Przeprowadzanie badań ankietowych, wywiadów z rodzicami.
- 9) Prowadzenie rozmów indywidualnych.
- 10) Całoroczne popołudniowe dyżury specjalistów szkolnych.
- 11) Poznawanie przez rodziców grona pedagogicznego oraz problemów, osiągnięć poszczególnych uczniów i klas.
- 12) Udział rodziców w uroczystościach szkolnych, szczególnie rodziców należących do Trójek Klasowych, Rady Rodziców.
- 13) Wspólne dyskusje (w trudnych sytuacjach wychowawczych), w których uczestniczyć mogą: wychowawca, dyrektorzy, nauczyciele, pedagog szkolny oraz uczeń i jego rodzice.

3. Zasady współpracy wychowawczej z samorządem terytorialnym:

XLVII LO jest umieszczone w centrum Widzewa. Niebywale ważne są zależności lokalne oraz istnienie szkoły w życiu Osiedla Łódź-Widzew. Nasi uczniowie powinni poznać historię i specyfikę tej dzielnicy miasta. Rada Osiedla oraz lokalni działacze znają szkołę, a często biorą udział w uroczystościach szkolnych.

Uczniowie i rodzice uczniów w ramach współpracy podejmują szereg starań takich jak:

- 1) Udział w imprezach kulturalnych organizowanych przez instytucje lokalne,
- 2) Działanie na rzecz własnego środowiska
- 3) Organizowanie spotkań z rodzicami, Radą Rodziców, władzami lokalnymi.
- 4) Aktywny udział rodziców w przygotowywaniu uroczystości szkolnych.
- 5) Zapraszanie na uroczystości szkolne przedstawicieli władz lokalnych.
- 6) Organizowanie wycieczek.
- 7) Osobiste przekazywanie (w różnej formie) życzeń świątecznych i okolicznościowych przez dyrekcję i uczniów szkoły zaprzyjaźnionym instytucjom.
- 8) Wolontariat młodzieży na rzecz osób potrzebujących.

Samorząd uczniowski co roku aktywizuje młodzież do udziału w kiermaszach, akcji ogólnoszkolnych oraz tworzenia projektów osiedlowych na rzecz wspólnoty. Opiekunowie samorządu edukują młodzież pod kątem możliwości wpływania na środowisko i otoczenie.

4. Procedury reagowania w sytuacjach trudnych i kryzysowych

Zasady ogólne

- Reagujemy na każdy incydent przemocy.
- Reagujemy w podobny sposób - tworzymy front dorosłych.
- Reagujemy w sposób przekazujący troskę o dziecko a nie odrzucenie.
- Każdą sytuację rozpatrujemy bardzo rzetelnie i gruntownie.
- Jesteśmy konsekwentni w naszych działaniach.

Zasady specyficzne

Postępowanie w sytuacji przemocy:

- Ze sprawcami i ofiarami rozmawiamy osobno.
- Spisujemy zeznania osób zaangażowanych w zdarzenie.
- Prowadzimy zapis całej interwencji - co się wydarzyło, jakie metody zostały zastosowane, jaki jest rezultat.

Postępowanie wobec sprawców:

- Z każdym sprawcą przemocy rozmawiamy osobno (odpowiedzialność indywidualna) - nie organizujemy rozmów grupowych (zjawisko rozmywania się odpowiedzialności, wstyd, gra).
- Prowadzimy systematyczne cykle rozmów (nie pojedyncze spotkania) - aż do zniknięcia problemu.
- Spisujemy kontrakty.
- Monitorujemy zachowanie sprawcy (uczeń musi odczuwać skupioną na sobie uwagę dorosłych).
- Tworzymy hierarchię rozmów (stopniujemy napięcie i środki):
uczeń - wychowawca
uczeń - wychowawca, inny nauczyciel, pedagog,
uczeń - wychowawca, inni nauczyciele,
uczeń - wychowawca, rodzice,
uczeń - wychowawca, dyrektor.
- Tworzymy hierarchię konsekwencji (stopniujemy napięcie i środki).
- Informujemy o kontrakcie lub postanowieniach dotyczących sprawcy nauczycieli uczących w jego klasie - współdziałamy z nimi w monitorowaniu zachowania sprawcy.

Szczegółowy spis procedur reagowania w sytuacjach trudnych i kryzysowych znajduje się w Załączniku nr 1

Część VI

1. Wskazówki dla nauczycieli – realizatorów programu profilaktyczno- wychowawczego

Prowadząc zajęcia należy kierować się następującymi zasadami:

- 1) Realizować program w sposób dostosowany do wiedzy, poziomu zainteresowania i zaangażowania uczniów.
- 2) Pobudzać uczniów do poszukiwania różnych rozwiązań.
- 3) Słuchać uważnie wypowiedzi uczniów i pozwalać im na swobodę wypowiedzi, bez krytyki i oceny.
- 4) Nie wykorzystywać osobistych kłopotów ucznia w trakcie zajęć.
- 5) Być otwartym na potrzeby uczniów, które wykraczają poza program.
- 6) Należy być uważnym we wprowadzaniu innowacji, gdyż zajęcia odbywają się w szkole, której zasady prowadzenia zajęć dydaktycznych mogą się nie pokrywać ze specyfiką i wymogami dydaktycznymi programu.
- 7) W czasie dyskusji uczniów, w przypadku wystąpienia różnych poglądów, nie należy zmuszać ucznia do osiągnięcia jednomyślności. Wskazane jest zajęcie własnego stanowiska, szanując jednak odmienne poglądy i postawy uczniów. Odstępstwo od tej zasady może być podyktowane faktem przyjmowania przez uczniów jawnie fałszywych przekonań na temat substancji odurzających.
- 8) We wszystkich przypadkach, w których uczniowie wykonują jakąś pracę pisemną, która później będzie odczytywana, należy zdecydowanie podkreślać anonimowość tych wypracowań i nie podejmować prób ustalania kto, co napisał.

Decydując się na metody, które mają być zastosowane na lekcji warto przypomnieć sobie siebie w wieku swoich uczniów oraz zastanowić się nad następującymi pytaniami:

- ❖ Jak uruchomić wyobraźnię uczniów?
- ❖ Czy można to zobaczyć, dotknąć, posmakować, odegrać, narysować, zdemontować, złożyć, uruchomić?
- ❖ Czy można zaobserwować zmiany?
- ❖ Czy można to zobaczyć za oknem?
- ❖ Czy można przywołać z pamięci uczniów?
- ❖ Jakie posiadasz materiały?
- ❖ Co mogą przynieść uczniowie?
- ❖ Jak będzie przebiegała praca na lekcji?
- ❖ Jaką metodą?
- ❖ Dlaczego właśnie tą?

Praca w małych grupach

Zapewnia większe bezpieczeństwo uczestnikom niż dyskusja na forum klasy, szczególnie tym niepewnym siebie, rzadko zabierającym głos. Aby praca w małych grupach była efektywna należy:

- ❖ ustalić lub przypomnieć podstawowe normy obowiązujące w trakcie trwania zajęć, takie jak: mówienie po kolei, poszanowanie opinii innych,
- ❖ zapobiegać dobieraniu się stałych osób w tych samych grupach (skład grupy powinien się zmieniać),
- ❖ wyznaczyć w grupie lidera (prowadzącego), który będzie pilnował przestrzegania norm, czasu trwania pracy i zachęcał wszystkich do wypowiedzenia się. Będzie on zapisywał ważniejsze wnioski z dyskusji, a potem przedstawi je na forum klasy,

Nauczyciel powinien unikać interwencji w pracę grupy, ograniczać się tylko do przypominania głównego tematu dyskusji i w razie konieczności obowiązujących norm. Po zakończeniu pracy sprawozdawca każdej grupy przedstawia wnioski z dyskusji całej klasie.

Miniwykład

Jest to krótka opowieść-prelekacja, wskazana szczególnie wtedy, gdy trzeba przekazać nową wiedzę na jakiś temat. Miniwykład, żeby odniósł pożądaną efekt musi spełniać kilka warunków:

- ❖ powinien być krótki tzn. trwać od 5 do 15 minut; jeżeli masz więcej do powiedzenia, podziel to na dwie lub trzy części;
- ❖ w czasie miniwykładu należy bezpośrednio zwracać się do słuchaczy, zachęcać ich do zadawania pytań, dyskusji;
- ❖ powinien być wygłoszony prostym, zrozumiałym dla wszystkich językiem;
- ❖ przekazywaną wiedzę należy ilustrować przykładami z życia.

„Burza mózgów”

Polega na dzieleniu się nieuporządkowanymi pomysłami na jakiś temat związany z poszukiwaniem rozwiązania określonego problemu, a następnie na wybieraniu spośród nich najciekawszych. Celem tej metody, oprócz wytworzenia dużej ilości pomysłów w krótkim czasie, jest również rozwijanie twórczego myślenia, nauczenie szacunku dla propozycji innych, zintegrowanie klasy.

„Burza mózgów” może być prowadzona w całej klasie lub w podgrupach. Przed rozpoczęciem należy przedstawić uczniom jej cel oraz reguły pracy, do których należą:

- ❖ absolutny zakaz oceniania i krytykowania pomysłów w fazie ich zgłaszania;
- ❖ zgłaszanie pomysłów trwa przez określony czas;
- ❖ pomysły zapisywane są na tablicy lub notowane na kartce przez lidera, jeśli pracujecie w grupach;
- ❖ uzyskane w ten sposób pomysły będą analizowane i opracowywane przez klasę pod kierunkiem nauczyciela.

Odgrywanie ról i scenek (psychodrama)

Odgrywanie polega na inscenizowaniu krótkich scenek na wybrane tematy. Uczniowie przyjmują role innych osób i mają zachowywać się tak, jak według nich zachowałyby się te osoby w danej sytuacji. Metoda ta ułatwia zrozumienie innych ludzi, pozwala wypróbować pewne typy zachowań, rozwija umiejętności rozwiązywania problemów.

Przed przystąpieniem do odegrania scenki należy poinformować klasę o zasadach inscenizacji, wyraźnie określić jej cel. Granie pierwszej sceny warto poprzedzić dyskusją nad konkretnymi sytuacjami, np. „Co byś w takim przypadku zrobił, powiedział?”, „Co może stać się potem?”

Możemy również podzielić klasę na kilka grup (tyle, ile jest ról) i każdej grupie polecić, aby omówiła jedną rolę. Potem wybrana osoba odgrywa tę rolę przed całą klasą. Aby inscenizacja osiągnęła swój cel należy pamiętać, że:

- ❖ odgrywane sytuacje powinny mieć ścisły związek z problemami uczniów;
- ❖ nie powinno być zbyt wielu grających na raz;
- ❖ każda scenka powinna być dokładnie omówiona.

W trakcie omawiania scenki należy zapytać, co przeżywali aktorzy, potem poprosić resztę klasy o podzielenie się swoimi wrażeniami. Nie należy pozwalać na krytykowanie gry uczniów, ważne jest udzielenie jak największego wsparcia. Twoja pomoc przy odgrywaniu scenki może wyrazić się w stawianiu pytań, np. „Co mógłbyś teraz zrobić?” lub sugerując dalsze posunięcie, gdy aktorzy nie wiedzą co robić „Co by było, gdybyś...?”.

Praca w parach lub trójkach

Praca ta jest ważna, gdy temat dotyczy osobistych treści emocjonalnych i wskazane jest stworzenie atmosfery bezpieczeństwa i intymności. Służy również budowaniu bliskości i zaufania między uczniami. Uczniowie dobierają się w pary lub trójki zgodnie ze swoimi preferencjami, choć osoba prowadząca może ich zachęcić, aby próbowali spotkać się z osobą inną niż ta, z którą siedzą w ławce.

Wykład

Jest rzadko stosowaną formą. Służy przekazaniu lub uporządkowaniu i uogólnieniu wiadomości zebranych przez uczniów, np. w trakcie pracy w grupach. Wykład może być użyteczny, gdy:

- ❖ nie trwa dłużej niż 10 minut;
- ❖ w trakcie trwania wykładu zachęca się do zadawania pytań i dyskusji;
- ❖ używa się różnorodnych pomocy: ankiet, kwestionariuszy, przezroczy, nagrań itp.;
- ❖ rozdaje się uczniom zarys wykładu, na którym mogą robić własne notatki;
- ❖ ilustruje się wiedzę przykładami związanymi z życiem uczniów.

Dyskusja dydaktyczna

Może być ona przeprowadzana na podany przez prowadzącego temat lub temat wynikający z zajęć. Prowadzący nie musi „kontrolować” biegu dyskusji, ale powinien zadbać, by wszyscy chętni mogli zabrać głos, by uczniowie słuchali się nawzajem i uczyli się szanować odmienne od swoich poglądy.

Warto zachęcić mniej aktywnych uczniów do wypowiedzenia się, podkreślając, że ich zdanie jest równie ważne.

Pytania stawiane uczniom w trakcie dyskusji powinny odnosić się do ich konkretnych doświadczeń i wydarzeń z życia lub zajęć.

Pomoce wizualne

Składają się na nie filmy, slajdy, grafika komputerowa, obrazy, plakaty, mapy, tablice, plansze, ilustracje itd. Obraz jest trzykrotnie bardziej skuteczny niż samo słowo, a słowo w połączeniu z obrazem oddziałuje sześciokrotnie silniej niż samo słowo. 75% wiedzy nabywa się drogą wzrokową. W

stosowaniu pomocy wizualnych trzeba pamiętać, aby były one wprowadzane w odpowiednim czasie, zaś uwaga została nakierowana na określone elementy, zrozumiałe, łatwo widoczne dla wszystkich uczniów. W przypadku, kiedy są to powiększenia obiektów należy pamiętać, aby uświadomić uczniom ich rzeczywistą wielkość.

Asocjogram

To zapis skojarzeń przedstawiony w charakterystyczny, graficzny sposób. Na środku tablicy lub kartki, w owalu umieszcza się hasło. Na końcu odchodzących od owalu „promieni” zapisuje się skojarzenia, nie porządkuje się ich, nie ocenia, nie selekcjonuje. Dopisane pojęcia nie muszą mieć ze sobą żadnego związku, odzwierciedlają po prostu różne aspekty, pozostającego w centrum uwagi zagadnienia.

Technika ta stosowana jest często w fazie wprowadzenia, doskonale służy bowiem aktywizowaniu wiedzy uprzedniej, czyli przypomnieniu sobie tego, co wiem lub czego doświadczyłem w związku z danym problemem.

Drzewko decyzyjne

To zapis analizy procesu podejmowania decyzji. Metoda ta pozwala uświadomić uczniom wyraziście, że każda decyzja powoduje określone skutki pozytywne lub negatywne, uczy więc przewidywania konsekwencji postępowania i ponoszenia odpowiedzialności za nie. Forma graficzna drzewka zmusza do logicznego myślenia i precyzyjnego formułowania sądów.

Poprawne wypełnienie schematu wymaga:

- zdefiniowania problemu;
- znalezienia różnych możliwości rozwiązania problemu (drzewko będzie mieć tyle gałęzi, ile jest tych możliwości);
- określenia pozytywnych i negatywnych skutków każdej możliwości;
- podjęcia decyzji.

Schemat należy wypełniać od „pnia”, określając najpierw na czym polega problem decyzyjny; następny poziom to „gałęzie”, gdzie wpisuje się możliwe rozwiązania problemu; trzeci poziom to rozpisanie wartościujące konsekwencji poszczególnych wariantów rozwiązania problemu; w koronie drzewa należy określić cele i wartości, którymi kieruje się osoba podejmująca decyzję - stanowią one zarazem kryterium oceny poszczególnych możliwości.

Praca całą klasą

Trudno zachować uwagę wszystkich uczniów w klasie, ale to właśnie jest jednym z zadań nauczyciela. Praca wspólnym frontem to zetknięcie się dwóch różnych frontów nauczyciel - uczeń. Dlatego bardzo ważny jest początek lekcji, który ma zainteresować uczniów i zachęcić ich do pracy. Tę rolę przejmuje nauczyciel. Ta metoda jest wykorzystywana na większości lekcji nawet w minimalnym zakresie, gdyż zawsze trzeba coś przekazać całej klasie.

Praca indywidualna

Jest to forma, w której uczniowie samodzielnie wykonują powierzone im zadania. Rolą nauczyciela jest natomiast obserwować uczniów, udzielać wskazówek oraz naprowadzać na właściwą drogę. Ważne jest to, aby podane przez prowadzącego polecenia były jasne, zwięzłe i zrozumiałe. Każdy uczeń musi dokładnie wiedzieć, co ma w danej chwili robić. W przeciwnym wypadku możemy liczyć się z brakiem uwagi i koncentracji uczniów.

Pogadanka (rozmowa wprowadzająca)

Rozmowa nauczyciela z uczniami polegająca na zadawaniu krótkich, wzbudzających zainteresowanie uczniów pytań i ich odpowiedzi, a także wypowiedzi nauczyciela. Dużą wagę należy przywiązać do sformułowania pytań wejściowych, prowokacyjnych, które będą jednocześnie diagnozować doświadczenie uczniów, ich skojarzenia lub pobudzać ciekawość i wyobraźnię np.:

- ❖ Jakie są wasze skojarzenia, gdy powiem...?
- ❖ Jak myślicie, co to znaczy...?
- ❖ Co by było, gdyby to było odwrotnie ?
- ❖ Co by było, gdyby tego nie było ?

Część VII

1. Założenia ewaluacyjne

Podstawowym założeniem jest odnotowanie faktu, iż Program Wychowawczo Profilaktyczny jest dokumentem rozwijającym się i zmieniającym się zgodnie ze zmianami społeczności szkolnej. Dlatego przyjęto plan obserwacji i badań efektów w czasie trzech lat. Jest to także czas tworzenia nowych rozwiązań, planów oraz dokonywanie zmian w dokumencie. Cała społeczność szkolna, zarówno dorośli jak i młodzież biorą udział w kształtowaniu Programu.

Celem ewaluacji jest dostarczenie informacji ułatwiających podejmowanie decyzji w zakresie ewentualnych, koniecznych zmian. Program ten będzie poddawany ewaluacji wewnętrznej i formatywnej (kształtującej) w trzecim roku szkolnym (licząc od r.2019.)

Wiąże się to z zakładanymi zmianami w zaplanowanym wcześniej Programie – realizacją działań niezaplanowanych oraz braku realizacji niektórych przedsięwzięć z przyczyn obiektywnych.

Po trzech latach realizacji programu wychowawczego będzie on poddany ewaluacji wewnętrznej sumującej (konkluzywnej).

2. Strategia ewaluacji programu wychowawczo profilaktycznego

Działania zbierające dane rozłożono na kolejne trzy roczniki od 2019 roku do 2022. Po tym okresie zespół dokona ewaluacji konkluzywnej i zmian w dokumencie Program Wychowawczo Profilaktyczny. Następnie zostanie dokonana Diagnoza i ocena PWP, która będzie polegała na przeprowadzeniu badania ankietowego wśród uczestników programu: nauczycieli, wychowawców, uczniów, rodziców.

Ponadto co roku Rada pedagogiczna będzie brała udział w ewaluacji zadań i wprowadzaniu zmian do PWP w „Części IV 1. Treści wychowawczo - profilaktyczne zawarte w poszczególnych przedmiotach szkolnych” (załącznik nr 2). Wpłynie to na kształt programu, nie mniej jednak jest to gwarancja

elastycznego i zgodnego z potrzebami szkoły działania. Nauczyciele, rodzice i uczniowie z roku na rok zmieniają jakościowo społeczność XLVII LO. Wobec tego faktu, należy działania kadry corocznie modyfikować.

Wyniki badań staną się podstawą do ewaluacji wstępnej przy konstruowaniu następnego programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły na dalsze lata nauki w XLVII LO w Łodzi.

Ewaluacja celu, ewaluacja wyniku i ewaluacja procesu, zostaną podsumowane i ujęte w osobnym dokumencie. Zatwierdzenie zostanie dokonane przez Radę Pedagogiczną jak i Radę Rodziców XLVII LO.

Planuje się także korzystanie z innych **metod ewaluacji**. Są nimi:

- obserwacja,
- rozmowy
- indywidualne,
- wywiady
- analiza dokumentów.

W załącznikach oraz odrębnych dokumentach zostaną spisane wnioski i plany co do wykonywania zadań i realizacji celów wychowawczo profilaktycznych. Ocena i ewaluacja programu wychowawczo profilaktycznego stanie się podstawą do wprowadzania zmian.